

Informácia o výsledkoch obnovy národnej kultúrnej pamiatky hradu Krásna Hôrka

Predložený materiál sumarizuje aktuálny stav obnovy národnej kultúrnej pamiatky hradu Krásna Hôrka, dosiahnuté výsledky a identifikované výzvy. Obnova zostáva prioritou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a Slovenského národného múzea s cieľom dokončenia stavebných prác, ochrany kultúrneho dedičstva a jeho opätovného sprístupnenia verejnosti. Materiál má informatívny charakter.

Obsah

1. Stručný prehľad obnovy hradu Krásna Hôrka	str. 2
2. Aktuálne prekážky a riziká	str. 5
3. Prebiehajúce a plánované kroky	str. 5
4. Koncepcia využitia hradu	str. 6
Zbierkový fond v správe SNM – Múzea Betliar	str. 7
Expozície	str. 8
5. Záver	str. 9

1. Stručný prehľad obnovy hradu Krásna Hôrka

Hrad Krásna Hôrka je v správe Slovenského národného múzea (SNM), konkrétne pod jeho organizačnou zložkou SNM - Múzeum Betliar. Obnova národnej kultúrnej pamiatky (NKP) hradu Krásna Hôrka prebieha etapovite v nadväznosti na následky požiaru z roku 2012. Od tohto obdobia boli realizované viaceré stavebné, zabezpečovacie a projektové činnosti financované z verejných zdrojov. V rokoch 2022 – 2025 prebiehala realizácia stavebných prác na dolnom a strednom hrade na základe zmluvy o dielo so zhotoviteľom MBM GROUP, a.s., ktorej predmetom bolo uskutočnenie stavby na základe projektovej dokumentácie spracovanej projektantom: Slovenské národné múzeum, Bratislava v kooperácii so Stavebnou fakultou Slovenskej technickej univerzity v Bratislave (STU Bratislava) v rozsahu:

Časť A – I. etapa – Realizácia 13 stavebných objektov a 6 prevádzkových súborov (podhradie)

Časť B – II. etapa – SO 01 hrad Krásna Hôrka (SO 01 C dolný a SO 01 B stredný hrad)

Časť C – Trvalé krovy a strechy – zmena stavby pred dokončením (montáž debnenia presahu strechy, bleskozvod, osvetlenie striech).

V septembri 2025 Slovenské národné múzeum ako investor oznámením č. SNM-7782/2025-100/7007, SNM-GR/17700/2025-100 odstúpil od Zmluvy o dielo so zhotoviteľom stavby MBM GROUP, a.s. na základe identifikovaných porušení zmluvných povinností zhotoviteľa.

Vzhľadom na skutočnosť, že prišlo k ukončeniu zmluvného vzťahu medzi Slovenským národným múzeom ako investorom a firmou MBM Group, a.s. ako dodávateľom stavby, boli prerušené stavebné práce. Táto skutočnosť mala za následok právne spory zo strany MBM Group, a.s. a žiadosti o vydanie predbežného opatrenia. Začiatkom roka 2026 prebiehali právne kroky z oboch strán účastníkov sporu. Výsledkom bolo rozhodnutie súdu, ktorý zamietol žiadosť o predbežné opatrenie o zákaze pokračovania v stavbe. Na základe toho bola firma MBM Group, a.s. vyzvaná na ďalšie právne úkony ako odovzdanie staveniska, odovzdanie projektovej dokumentácie, stavebných denníkov, záručných listov a ďalších dokladov.

Od septembra 2025 Slovenské národné múzeum vykonáva všetky technické a právne kroky na prevzatie staveniska. Do dnešného dňa však firma MBM Group, a.s. opakovane odmieta začať proces odovzdania a prevzatia nedokončeného diela a úplne vypratať stavenisko.

Slovenské národné múzeum za účelom zamedzenia ďalšej degradácie národnej kultúrnej pamiatky pristupuje k správe pamiatky s dôkladnou starostlivosťou, pričom zabezpečuje stráženie a ochranu objektu, pravidelné technické prehliadky objektu, 24-hodinovú protipožiarnu ochranu, kontrolu zaistenia provizórnych dverných a okenných otvorov na úrovni dočasných výplní hrubej stavby a ďalšie úkony správcu.

Aktuálne prebiehajú súdne spory medzi firmou MBM GROUP, a.s. a Slovenským národným múzeom. Snahou firmy MBM GROUP, a.s. a Slovenského národného múzea je dospieť k ukončeniu sporov aj mimosúdnou dohodou. Ďalší súdny spor prebieha s projektantom Ing. Igorom Zigom. Z dôvodu pretrvávajúcich súdnych sporov bližšie informácie budú poskytnuté po ich ukončení.

Slovenské národné múzeum zatiaľ uspelo vo všetkých súdnych sporoch týkajúcich sa hradu Krásna Hôrka.

Z pohľadu stavebných prác pracovníci firmy W Glass s.r.o. ukončili práce spojené s čistením hradnej studne, stabilizáciou rozpadnutých kamenných častí v samotnej studni, demontážou drevených lešení, ktoré boli umiestnené v exteriéri a interiéri horného hradu, demontážou kamenných plôch a chodníkov 4. a 5. nádvorí, čistením a odvozom sute pomocou lanovky zo 4. a 5. nádvorí a čistením v gotickom paláci a renesančnej prístavby za účasti archeologického dozoru.

Dňa 24. 4. 2026 začal proces odovzdania a prevzatia stavebných prác medzi objednávateľom Slovenské národné múzeum a zhotoviteľom spoločnosťou W Glass s.r.o. Prípravné práce na hornom hrade sú už ukončené.

Horný hrad je v súčasnosti najlepšie pripravenou časťou areálu z hľadiska pokračovania stavebných prác. Po požiari bola odstránená poškodená kovová konštrukcia a zrealizovaná nová strecha. V súčasnosti je spracovaná kompletná projektová dokumentácia vrátane rozpočtu

v rozsahu výkaz výmer na obnovu horného hradu Krásnej Hôrky. K predmetnej projektovej dokumentácii bolo doručené stanovisko Krajského pamiatkového úradu Košice.

Na dolnom a strednom hrade boli vykonávané stavebné práce od novembra 2025. V súčasnosti sú rozpracované práce približne na úrovni 79 %, pričom nie je ukončený žiadny ucelený stavebný celok. Po ukončení zmluvného vzťahu so zhotoviteľom firmy MBM GROUP, a.s. boli stavebné práce prerušené. Identifikované boli viaceré nedorobky a vady diela, ako aj neukončené technické rozvody. Súčasne bol zistený havarijný stav striech dolného a stredného hradu, spôsobený kombináciou chybnéj projektovej dokumentácie, nevhodnej realizácie a špecifických pamiatkových požiadaviek.

Slovenské národné múzeum sa venuje okrem iného aj systematickému riešeniu dlhodobu odkladanému problému sanácie striech na dolnom a strednom hrade. Tento problém je známy od roku 2017, kedy strechy realizovala firma HORNEX. Strechy sú realizované podľa vtedy platnej a dostupnej projektovej dokumentácie, ktorá sa ukázala ako chybná. Na zlom stave sa okrem zlej projektovej dokumentácie podpísala aj zlá realizácia a aj požiadavky Krajského pamiatkového úradu v Košiciach. Došlo k súbehu niekoľkých nesprávnych rozhodnutí a stavebných postupov, čoho výsledkom je nutnosť sanácie striech tak, aby spĺňali všetky zákonom stanovené normy a požiadavky.

Slovenské národné múzeum v tejto súvislosti oslovilo Slovenskú technickú univerzitu v Bratislave a Súdno-znalecký ústav pri STU v Bratislave s požiadavkou na vypracovanie znaleckých posudkov, výstupov a návrhov na riešenie problému. Súčasťou objednaných prác s STU Bratislava je aj vyčíslenie celkových finančných prostriedkov, ktoré budú potrebné na dokončenie a vyčíslenie celkových finančných dopadov, ktoré po nedokončení alebo určení reklamácií vzniknú z titulu súdneho jednania s dodávateľom MBM GROUP a.s. a požadovaných návrhov alebo pohľadávok. Uvedený vynaložený posudok načrtne možnosť vyčíslenia a dojednania všetkých nárokov s cieľom ukončiť pretrvávajúci súdny spor.

V súčasnosti Slovenské národné múzeum má k dispozícii návrh technického riešenia sanácie striech na dolnom hrade a k tomu spracovanú kompletnú projektovú dokumentáciu a rozpočet

v rozsahu výkaz výmer a v nadväznosti na vyhotovenú projektovú dokumentáciu bola odoslaná na Krajský pamiatkový úrad Košice žiadosť o vydanie stanoviska. Konanie o vydanie stanoviska momentálne prebieha.

Návrh technického riešenia sanácie striech na strednom hrade vrátane projektovej dokumentácie a rozpočtu v rozsahu výkaz výmer je v procese prípravy.

2. Aktuálne prekážky a riziká

Významnou prekážkou pokračovania obnovy je prebiehajúci súdny spor so zhotoviteľom MBM GROUP, a.s., ktorý sa týka finančného vysporiadania a odovzdania rozostavaného diela. Zhotoviteľ doposiaľ neodovzdal kompletnú dokumentáciu a stavenisko protokolárnym spôsobom. Ďalším rizikom je potreba technickej sanácie striech na dolnom a strednom hrade, ktorá si vyžaduje v prípade stredného hradu dopracovanie projektovej dokumentácie. Na celkovú obnovu hradu Krásna Hôrka je potrebné zahájenie verejného obstarávania. Slovenské národné múzeum v súčinnosti so zriaďovateľom Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky očakáva podľa zmluvných podmienok s STU Bratislava dodanie vyhotovenej projektovej dokumentácie do 15. 6. 2026, čím sa dokončí prípravný proces komplexu obnovy a revitalizácie hradu Krásna Hôrka.

3. Prebiehajúce a plánované kroky

Slovenské národné múzeum zabezpečuje ochranu národnej kultúrnej pamiatky. Na týždňovej báze prebiehajú pracovné stretnutia a rokovania. V spolupráci s Krajským pamiatkovým úradom Košice sa vykonávajú dohľadové stretnutia a prebieha pripomienkovanie k dokumentácii. Počas prípravných prác boli vykonávané kontrolné dni a archeologický dohľad.

Ďalším krokom je dopracovanie projektovej dokumentácie sanácie striech na strednom hrade a príprava verejného obstarávania na výber nového dodávateľa stavebných prác na objekte horný hrad, stredný a dolný hrad.

Plánovaný prípravný proces na výber dodávateľa očakávame v mesiaci jún až júl 2026. Až po skončení lehoty celého procesu verejného obstarávania sa môžu Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a Slovenské národné múzeum reálne zaviazat' k termínom ukončenia stavebnej obnovy hradu Krásna Hôrka.

Vychádzajúc z dokumentácie, ktorú máme k dispozícii, môže Slovenské národné múzeum zverejniť odhadovanú lehotu prác nasledovne:

Po ukončení verejného obstarávania celková lehota realizácie sanácie striech dolného hradu v zmysle projektu organizácie výstavby sa predpokladá na 5 mesiacov. Pre realizácia stavebnej činnosti na hornom hrade je stanovená doba na 24 mesiacov.

Otázkou bude následne aj presnejšie konečné vyčíslenie finančných prostriedkov na dokončenie obnovy. V súčasnosti sa táto suma pohybuje vo výške 17 mil. eur.

4. Koncepcia využitia hradu

Hrad Krásna Hôrka bude po svojom sprístupnení naďalej fungovať ako súčasť Slovenského národného múzea – Múzea Betliar, ktoré sa dlhodobo profiluje ako špecializované múzeum dokumentujúce život šľachty 18. – 19. storočia prostredníctvom bývalých sídiel rodu Andrassyovcov, vrátane kaštieľa v Betliari s rozsiahlym historickým parkom a expozíciami bytovej kultúry. Táto profilácia sa rozšíri o autentické zbierky z hradu Krásna Hôrka, ako je napríklad Františkino múzeum, s dôrazom na zachovanie originálnych historických konštrukcií, interiérov a rodového dedičstva Andrassyovcov.

Po obnove sa hrad stane moderným múzeom 21. storočia so stálymi a krátkodobými expozíciami využívajúcimi multimedialne a interaktívne prvky, ako aj s vytvorením oddychových zón pre pohodlný a dlhší pobyt návštevníkov. Súčasťou konceptu budú pravidelné výstavy zo zbierkového fondu Andrassyovcov vrátane zbierok zbraní, historického nábytku, umeleckoremeselných a unikátnych predmetov, nadväzujúcich na tradíciu hradu ako jedného z najstarších múzeí na Slovensku.

Plánované sú aj kultúrne, vzdelávacie, vedecké a spoločenské podujatia zamerané najmä na históriu, archeológiu, pamiatkovú starostlivosť a kultúrny turizmus, ktoré rozšíria ponuku služieb pre verejnosť a posilnia autentickú atmosféru areálu hradu a podhradí. Tieto aktivity budú úzko prepojené aj s funkciou informačného centra a ďalších sprievodných služieb v podhradí, orientovaných na návštevnícku a vzdelávaciu infraštruktúru.

Ku koncepcii využitia hradu bude zriadená pracovná skupina odborníkov, ktorá prehodnotí etapizáciu obnovy a aktuálny stav zbierkového fondu a pripraví detailný plán prípravy novej stálej expozície. Do istej miery budú pri príprave využité aj návrhy a koncepty, ktoré boli v minulosti vypracované odbornými pracovníkmi Slovenského národného múzea. Táto činnosť bude priamo súvisieť s nastavením budúcich aktivít, služieb a programov, ktoré plánuje Slovenské národné múzeum realizovať po sprístupnení hradu najmä v oblasti kultúrnych, vzdelávacích, spoločenských a turistických aktivít.

Pod záštitou generálnej riaditeľky Slovenského národného múzea prebehne prípravný odborný výbor, ktorý v spolupráci so SNM – Múzeom Betliar stanoví harmonogram tejto etapy a určí aj expertný tím zodpovedný za prípravu koncepcie využitia hradu a novej expozície.

Zbierkový fond v správe SNM – Múzea Betliar

Zbierkové predmety z hradu Krásna Hôrka – aktuálny stav, zabezpečenie a plánované opatrenia: Zbierkový fond z Krásnej Hôrky bol po požiari v roku 2012 deponovaný v priestoroch depozitárov Slovenského národného múzea – Múzea Betliar. Predmety sú uložené v súlade s internými predpismi Slovenského národného múzea a priebežne sa vykonáva ich odborná správa a evidencia. V súčasnosti prebieha revízia zbierkového fondu Slovenského národného múzea v zmysle zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty, ktorú vykonávajú poverení odborní pracovníci v spolupráci s generálnou riaditeľkou Slovenského národného múzea.

V nadväznosti na projekt prípravy novej expozície hradu Krásna Hôrka prebehne pasportizácia všetkých zbierkových predmetov sprevádzaná ich odborným ošetrovaním, konzervátorským zásahom alebo reštaurovaním podľa potreby. Táto činnosť je súčasťou komplexného procesu

obnovy a sprístupnenia zbierok verejnosti po ukončení rekonštrukcie hradu. V oblasti ľudských zdrojov sa na uvedených činnostiach podieľajú a budú podieľať odborní pracovníci SNM – Múzea Betliar, generálne riaditeľstvo Slovenského národného múzea a v prípade potreby externí špecializovaní konzervátori a reštaurátori. Zámerom Slovenského národného múzea je posilniť technické vybavenie depozitárov tak, aby bola zabezpečená dlhodobá ochrana zbierkového fondu a jeho kvalitná odborná správa.

Expozície

Príprava stálej expozície na hrade Krásna Hôrka sa nachádza v počiatočnej fáze plánovania na rok 2026, s dôrazom na modernizáciu pôvodných návrhov pred požiarom z roku 2012. Tento proces zahŕňa tvorbu scenárov expozícií, priestorových riešení, výber a aranžmán zbierkových predmetov, navrhnutie vitrín, osvetlenia, klimatizácie a bezpečnostných prvkov, ako aj integráciu multimedialných a interaktívnych prvkov pre lepší návštevnícky zážitok. Niektoré časti expozícií zostanú verné pôvodným konceptom, pričom vo vybraných prípadoch budú rešpektované aj pôvodné riešenia expozícií pred požiarom a iné koncepty či návrhy, ktoré boli v minulosti vypracované odbornými zamestnancami Slovenského národného múzea, obohatené o nové moderné formy prezentácie, ako regulácia klímy vo vitrínach či LED osvetlenie minimalizujúce poškodenie citlivých materiálov.

V rámci prípravy prebehne aj pasportizácia zbierkových predmetov, ich ošetrovanie, reštaurovanie v prípade potreby, ako aj digitalizácia pre dlhodobú ochranu a multimedialne formy prezentácie. K termínu prípravy expozície možno potvrdiť, že ide o samostatnú časť projektu, ktorá úzko súvisí s prípravou zbierkového fondu a plánom infraštruktúry, vrátane inštalácie bezpečnostných prvkov. Tieto aktivity môžu byť realizované a plánované až po ukončení stavebných prác, ako sú strechy, exteriér, okolie, prístupové trasy a podobne, ktoré ešte nie sú dokončené.

Odborný tím budú tvoriť odborní zamestnanci SNM – Múzea Betliar, vrátane kurátorov, reštaurátorov a projektových manažérov, v spolupráci s expertmi z generálneho riaditeľstva Slovenského národného múzea a ďalších múzeí SNM. V prípade potreby sa zapoja externí

experti na špecifické oblasti, ako architektonické riešenia či technické vybavenie, s jasne definovanými kompetenciami a systémom spolupráce. Tento interdisciplinárny prístup zabezpečí súlad s medzinárodnými štandardmi pamiatkovej ochrany a múzejnej praxe. Táto etapa prác je plánovaná na roky 2026 – 2027. Následná inštalácia expozície bude závisieť od ukončenia stavebných prác, kolaudácie a celkového usporiadania a ukončenia schvaľovacích a povoľovacích konaní voči národnej kultúrnej pamiatke aj zo strany Krajského pamiatkového úradu SR.

5. Záver

Obnova je realizovaná systematickým a komplexným spôsobom s cieľom trvalo odstrániť identifikované príčiny problémov a zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť výsledkov obnovy.

Zvolený postup obnovy vychádza zo snahy riešiť dlhodobo nahromadené problémy systematicky a v ich úplnosti. Ministerstvo kultúry SR a Slovenské národné múzeum uprednostňujú komplexné riešenia pred čiastkovými zásahmi, aby sa po ukončení obnovy nebolo potrebné k identifikovaným technickým a stavebným problémom opätovne vracieť.

Slovenské národné múzeum poskytlo komplexný rámec informácií už 21. 1. 2026 na poslaneckom prieskume na Hrade Krásna Hôrka.

Na objekte Hradu Krásna Hôrka boli ukončené prípravné práce v okolí horného hradu, ktoré boli náročné, aj za použitia lanovky na odpratávanie sutín po požiari. Tieto práce boli počnúc mesiacom apríl 2026 ukončené. Pracovníci sa potýkali s počasím a sťaženým terénom, a aj s opätovným požiarom, ktorý bol vďaka rýchlemu zásahu jednotiek požiarnej ochrany okamžite zastavený. Na hrade prebiehali práce, kontrolné dni, pracovné rokovania so štátnym dohľadom a v mesiaci január 2026 prebehol komplexný poslanecký prieskum, v rámci ktorého sa poslanci a poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky oboznámili so situáciou a objektom v interiéri a exteriéri hradu.

Vnímame tiež regionálny dopad na cestovný ruch, avšak činnosť tohto vládneho obdobia neodrkadľuje 14-ročnú epochu a stagnáciu cestovného ruchu. Problematiku je nutné vnímať v širších súvislostiach, v kontexte priebehu obnovy od požiaru v roku 2012 až po súčasnosť. Rezort kultúry v uplynulom období podnikol všetky kroky na stabilizáciu poškodení a zamedzenie ďalšej degradácie hradných striech. Aby mohla byť obnova dokončená, rezort sa musel popasovať s právnymi dopadmi, ktoré bránili v pokračovaní prác a so stanovením ďalšieho postupu. Komunikoval s pamiatkovým úradom, vykonával na týždennej báze odborné konzultácie ohľadom riešení zastabilizovania a sanácie striech. Časť interiérových prác je už vykonaná a okrem striech sa bude dokončovať infraštruktúra, revitalizácia okolia a príprava expozície.

Na zhoršujúci sa stav hradu nemal dopad len požiar. Aj bez nežiadúceho zásahu požiaru by hrad musel prejsť komplexnou revitalizáciou, ktorá by odstránila postupujúcu degradáciu hradu, napr. neodborné stavebné zásahy z minulosti a napadnutie dreva škodcami, o čom existujú znalecké záznamy.

Pri posudzovaní aktuálneho stavu národnej kultúrnej pamiatky Hrad Krásna Hôrka vychádzame z jej dlhodobej a neuspokojivej stagnácie v predchádzajúcich rokoch a môžeme konštatovať, že Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a Slovenské národné múzeum stojí pred zodpovednou úlohou. Výsledky posunu v právnych krokoch, dokončení projektovej dokumentácie a nastavení ďalšieho pokroku vidíme ako celkový posun v riešení a dokončení obnovy v pozitívnejšom kontexte.

Súčasťou predkladaného informatívneho materiálu je Príloha č. 1a – Hrad Krásna Hôrka, čerpanie finančných prostriedkov 2026 a Príloha č. 1b - Rozpočet vlastný – výdavkový k 29. 4. 2026.